

Handläggare
Sara Andersson

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Remissvar - förslag till ny avfallsplan för Stockholms kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden lägger ärendet till handlingarna och översänder det till Stockholm vatten och avfall.

Sammanfattning

Från EU:s avfallshierarki till en cirkulär konsumtionsmodell. Det högst prioriterade steget i s.k. EU:s avfallstrappa är att förebygga avfall, vilket handlar om att minska både mängden avfall och avfallets farlighet. De nästa stegen handlar om återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering. Avfallsplanen för Stockholm 2025-2030 tillsammans med stadens miljöprogram och klimathandlingsplan siktar mot en modell med cirkulära flöden, där material och näringsämnen stannar kvar i cirkulära flöden så länge som möjligt till skillnad från i en linjär ekonomi där återanvändning och återvinning är begränsade.

Prioriterade flöden i stadens cirkulära omställning är:

- Möbler och inventarier
- Plast
- Livsmedel
- Batterier och fordon
- Bygg- och anläggningsmaterial
- Textil
- Energi
- Vatten
- Elektronik och IT-utrustning

Nya bestämmelser i förpackningsförordningen

Inom förpackningsförordningen finns det nya bestämmelser som har och kommer att ha konsekvenser för stadsdelsnämnderna:

- Sedan 2024 ansvarar kommunen för insamling av förpackningar från hushåll samt verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll eller som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling.

- Från 2026 ansvarar kommunen för samla in förpackningar vid populära platser som torg, parker och andra ytor där större mängder förpackningsavfall kan antas uppstå.
- Från 2027 ska fastighetsnära insamling vara införd för alla hushåll samt verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll.

I övrigt behöver stadens verksamheter bidra med ökad utsortering och insamling av förpackningar, särskilt plast. I detta arbete ingår kunskapshöjande åtgärder, översyn av sorteringsmöjligheter och framtagande av statistik över utsorterade mängder avfall.

De mål och delmål i förslaget som bedöms vara mest relevanta för Bromma stadsdelsnämnd är följande:

1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
 - 1.1 Den totala mängden avfall ska minska
 - 1.2 En större andel av avfallet ska återanvändas samt materialåtervinnas
 - 1.4 Matsvinnet ska minska och det livsmedelsavfall som ändå uppkommer ska nyttiggöras genom biologisk behandling
 - 1.6 Mängden textilavfall ska minska och et som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
 - 1.7 Mängden plastavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt
2. Nedskräpningen i staden ska minska
 - 2.1 Nedskräpningen i stadsmiljön ska minska
3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan
 - 3.1 Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda
4. Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering
 - 4.3 Publika system för återbruk och hantering av avfall ska kunna etableras på kommunal mark

Totalt är det 18 aktiviteter som ska genomföras under planperioden där stadsdelsnämnderna har ett ansvar, dels som bidragande aktör, dels som huvudansvariga. Aktiviteterna berör olika områden, såsom etablering och kommunikation av källsortering på populära platser, informationsinsatser om avfallsförebyggande beteenden i stadens verksamheter samt etablering av systematiskt arbete för att minska användning av förbrukningsartiklar i plast och öka utsortering av verksamhetsavfall. Dessutom har stadsdelsnämnderna ett utpekat huvudansvar för att genomföra åtgärder för att minska matsvinnet samt följa upp med årlig mätning, samt för att respektive

verksamhet redovisar vidtagna åtgärder och utvärderar effekter av dessa.

De föreslagna indikatorer där stadsdelsnämnderna berörs särskilt av är följande:

- Beställda förbrukningsartiklar i plast av stadens egna verksamheter (kg alt ton)
- Genomsnittligt antal skräpföremål per 10 kvm (antal), där statistiken tas från årliga skräpmätningar som genomförs i *minst* tre stadsdelar enligt standardiserad metod från SCB
- Andelen stockholmare som är mycket eller ganska nöjda med skötsel och städning av parker och naturområden (%), från stadens medborgarenkät.
- Nöjdhet med hur rent och snyggt det är vid återvinningsstationerna (%), från SVOAs kundundersökning

Ärendet

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar samtliga avfallsslag och vilka åtgärder som behövs för att hantera avfallet på ett miljö- och resursmässigt lämpligt sätt. Syftet med avfallsplanen är att redovisa de mål och åtgärder som kommunen långsiktigt planerar för, så att avfallens mängd och farlighet kan minska. Avfallsplanen ska också innehålla uppgifter om allt avfall som uppkommer inom kommunen samt åtgärder för att förebygga avfall. Enligt förslaget är de fyra huvudmålen från föregående planperiod kvar, och en förändring jämfört med tidigare är att planperioden har utökats från tidigare fyra till sex år. Grunden för avfallsplanen finns i de globala målen i Agenda 2030, de nationella miljömålen samt har koppling till flera av stadens styrdokument såsom Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och Klimathandlingsplan 2020-2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Ekonomi, lokal och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Bromma stadsdelsförvaltning ser positivt på den nya avfallsplanen för Stockholm 2025-2030 och dess ambition att gå från linjära till cirkulära konsumtionsmönster, förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden. Förvaltningen arbetar idag med flera av de prioriterade flödena i stadens cirkulära omställning.

- En enhetlig utformning av kärl och skyltsystem för källsortering på populära platser i alla stadsdelar kan vara fördelaktigt för att underlätta för invånarna att sortera sitt avfall korrekt och för att förenkla och bidra till att skapa en tydlig upplevelse för invånarna.

- Det skulle förenkla om det fanns en centralt upphandlad leverantör som kunde tillhandahålla lösningar för källsortering i stadsmiljö på ett effektivt sätt. Huruvida trafiknämnden, som står som huvudansvarig för aktiviteterna kopplade till källsortering på parkmark, har planer på tillvägagångssätt för hur källsorteringen ska organiseras och samordnas framgår inte. Det framgår inte hur detta ska gå till eller vilken roll stadsdelsnämnderna ska ha. Det framgår inte heller vilka två stadsdelsförvaltningar som var involverade i trafikkontorets pilotprojekt gällande källsortering på allmänna platser samt resultatet av detta.
- I avfallsplanen framgår inte hur staden organiserar avfallshantering vid evenemang. Genom att göra källsortering och återbruksstationer/pop-up stationer mer tillgängliga vid evenemang kan staden främja en kultur av återvinning och minska mängden avfall som hamnar på deponi. För detta krävs en starkt samverkan. De evenemang som anordnas av stadens förvaltningar är en kommunikativ arena för att nå invånare och bör tas till vara på. Staden bör ta dessa tillfällen att informera och föregå som ett gott exempel i miljöfrågor och därför satsa extra mycket på exempel lösningar med avfall och att undvika engångsprodukter och använda lösningar som bidrar till minskat avfall.
- Avfallsplanen tar inte upp dricksvattenlösningar som alternativ till användningen av plastflaskor. Genom att erbjuda lättillgängligt dricksvatten minskar staden användningen av engångsflaskor och främjar hälsosamma vanor bland invånarna och vid evenemang. Fler dricksvattenfontäner och andra lösningar för dricksvatten runt om i staden, särskilt vid platser som torg och strandbad skulle kunna bidra till minskat inköp av plastflaskor och därmed nedskräpning i naturmark.
- Planens åtgärdsförslag kan medföra ökade kostnader. Åtgärdsförslagen kopplar till förändrade lagkrav. Om det finns krav på att investera i lösningar måste det finnas tillgängliga medel för detta ändamål. Det kan vara fördelaktigt att det finns medelstilledning (exempelvis nycklade medel) som motsvarar den kostnadsökningen, särskilt för initiativ såsom källsortering.
- I planen finns det begränsad information om hanteringen av farligt avfall. Det är utmanande att följa dom regler och rutiner för hanteringen av farligt avfall på grund av dess komplexitet. Detta gör det extra svårt att tillämpa en

likvärdig hantering vid olika typer och storlekar av verksamheter. Det är nödvändigt att SVOA och Miljöförvaltningen utreder hur stadsdelsförvaltningarna ska hantera detta enligt de regler och rutiner finns för verksamheter så att det blir ”lätt att göra rätt”.

- Avfallsplanen skulle kunna lyfta kommunikationen tydligare med både verksamheter och invånare om hanteringen av avfall, processerna för avfallshantering och regelbundna uppföljningar, både från staden och till invånarna, vilket skulle kunna främja förändrat beteende och öka motivationen att fortsätta avfallssorteringen.
- Avfallsplanen nämner inte olaglig dumpning. Bromma stadsdelsförvaltning upplever ett problem med avfall i naturmark, en möjlig orsak kan vara att avfallsanläggningarna tar en hög avgift. Förvaltningen önskar att möjligheterna ses över/utreds för att eventuellt sänka avgifterna för att minska olaglig dumpning.
- Avfallsplanen nämner inte städning i anslutning till avfall i stadsmiljö. För att minska spridningen av skärp i anslutning till återvinningsstationer i stadsmiljö behöver utformningen av kärnen, hämtningsfrekvensen, och städning i samband med hämtning ses över.
- För att underlätta arbetet med avfallsfrågor skulle det vara fördelaktigt att inrätta en särskild kontaktperson hos SVOA för förvaltningarna att vända sig till angående exempelvis avfallshantering. En sådan funktion skulle fysiskt kunna placeras inom miljöförvaltningen för att hantera förfrågningar och ge stöd till stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen efterfrågar tydligare kontaktvägar med SVOA för verksamhetsfrågor.
- Arbetet med avfallsplanens åtgärder skulle effektiviseras genom att tilldela ytterligare resurser för att vidareutveckla konceptet för 'hållbar äldreomsorg' inom samtliga verksamheter. Staden kan dra nytta av dess framgångar för att förbättra både förskolans och socialtjänstens verksamheter när det gäller kemikalier, matsvinn, engångsprodukter m.m.
- Avfallsplanen skulle kunna ha tydligare koppling till andra styrdokument och vägledningar, exempel hållbar plastanvändning. Det skulle underlätta för förvaltningarna att identifiera synergieffekter.

- Utifrån den begränsade informationen i avfallsplanen gällande förslagna indikatorn ” Beställda förbrukningsartiklar i plast av stadens egna verksamheter (kg alt ton)” ser förvaltningen utmaningar i tillämpning av mätmetod.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör
Bromma stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2024-04-08
Joel Färlin, Avdelningschef	2024-04-08